

Joustatko? –peliohjeet kouluttajalle ja pelaajille

Pelivälineet

- Joustatko? –pelilauta.
- Pystyyn asetettava väritausta loppuarviointia varten.
- 16 aktiviteetikorttia, 4 kutakin aktiviteettia: ruoanlaitto, kotityöt, ulkoilu ja saunominen.
- 4 pelinappulaa (4-leveä legopalikka)
- 4 settiä legopilareita (2-leveitä): oranssi, valkoinen, musta ja keltainen. 2 kpl 6 legopalan pilareita, 2 kpl 2 legopalan pilareita ja 2 kpl 1 legopalan pilareita.

Valmistelut

- Aseta aktiviteetikortit niille varattuihin neljään ruutuun siten, että kussakin pinossa on neljä korttia – yksi kutakin aktiviteettia: ruoanlaitto, kotityöt, ulkoilu ja saunominen.
- Aseta kunkin aikasarakkeen alla olevaan legoalustaan kaksi settiä saman värisiä ”legopilareita” siten, että 1 palikan pilarit ovat ylimpänä vierekkäin, sitten 2 palikan niiden alapuolella, ja alimpana 6 palikan pilari.
- Kerää neljän hengen ryhmä pelaamaan. Hätätilassa voit itse pelata neljättä, mutta parempi jos näin ei tarvitse tehdä.

1. Kierros

- Pyydä kaikkia valitsemaan pelinappula (4 yksikköä leveät legopalikat): oranssi, valkoinen, musta ja keltainen. Pyydä samalla ottamaan oman väriset legopilarit, yhteensä 6 kappaletta, 2 kutakin korkeutta.
- Esittele lyhyesti kuvaillen mistä ensimmäisellä kierroksella on kysymys: ”Kuvitelkaa, että asutte laudan yläalustassa olevan kuvan kaltaisella asuinalueella (omakotitaloja). On perjantai-ilta, ja saatte jokainen vapaasti valita neljästä aktiviteetikortista, miten vietätte illan välillä 17-21. Asettakaa kortit laudalle omaan sarakkeeseen missä järjestyksessä ne mieluiten tekisitte.
- Pyydä pelaajia ottamaan ensimmäinen setti oman pelinappulan värisiä legopilareita, yksi kutakin korkeutta, ja laittamaan ne omassa sarakkeessa olevien aktiviteetikorttien päälle siten, että pilarin korkeus vastaa kortissa olevaa numeroa.
- Kun kaikki ovat laittaneet legopilarit korttiensa päälle voit kertoa, että kyseessä on itse asiassa kunkin aktiviteetin karkeasti kuluttama sähköenergian määrä kilowattitunteina (kWh). Tämän jälkeen keräät kussakin kellonaikarivissa olevat legopilarit päällekkäin, ja asetat syntyneen pilarin rivin alussa olevalle legoalustalle. Pilareista on syntynyt konkreettinen graafi = kuvaaja, joka kertoo tämän neljän talon

sähkönkulutuksesta energiayhtiön näkökulmasta. Toistaiseksi energiaa ei ole taloudellista varastoida, siispä sitä täytyy jatkuvasti tuottaa yhtä suuri määrä kuin sitä kulutetaan.

2. Kierros

- Laita väritausta legoista tehdyn pilarigraafin taakse siten, että pilarien korkeus voidaan tulkita tietyksi väriksi (sininen, keltainen, vihreä ja punainen)
- Kerro että kutsut kaikki neljä talonomistajaa muodostamaan ryhmän, joka tilaa yhdessä sähköenergiansa. Energiayhtiö hinnoittelee sitä edullisemmaksi, mitä vähemmän kulutuspiikkejä aiheutuu (spot-hinta). Jos esimerkiksi ensimmäisellä kierroksella on moni saunonut saman tunnin aikana, niin se konkretisoituu siten että tasainen, esimerkiksi vesi- (sininen) tai ydinvoimalla (keltainen) tuotettu sähkö ei enää riitä kulutushuippujen tyydyttämiseen. Tällöin täytyy väliaikaisesti käynnistää kapasiteettiä, joka vaatii joko uusituvien (vihreä) tai fossiilisten (punainen) polttoaineiden käyttämistä.
- Pyydät ryhmää miettimään ja keskustelemaan yhdessä, miten he voisivat joustaa ensimmäisen kierroksen perjantai-illan vietossaan siten, että piikit energiankulutuksessa jakautuisivat mahdollisimman tasaisesti KUITENKIN niin, että illan vietto vielä tuntuu mieltuisalta. Keskustelun tuloksena pelaajat voivat vaihtaa aiemmin asettamiensa korttien paikkoja. Ehdotuksia yhteisistä saunavuoroista tai siivoamisesta pitäytymisestä voi kiitellä, mutta todeta, että tehtävä on rajattu siten, että ohjeita pitäisi noudattaa, ja että kaikki kortit pitää käyttää.
- Pyydät kutakin ottamaan toisen setin legopilareita, ja asettamaan ne korttien päälle ensimmäisen kierroksen tapaan.
- Keräät jälleen kunkin rivin yhtenäiseksi pilariksi ja asetat muodostuneen pilarin rivin alkuun, ensimmäisen kierroksen pilarien oikealle puolelle.

Loppukeskustelu

- Voit aloittaa kysymällä ryhmältä, mitä konkreettista he saivat aikaan keskustelussa – miten keskustelu vaikutti energian kulutuspiikkeihin?
- Voit jatkaa kysymällä, miltä tuntui keskustella yhdessä kulutuksen tasaamisesta?
- Lopuksi voi kertoa siitä, miten Pariisin sopimukseen sitoutuminen voi johtaa siihen, että energian myyjät rohkaisevat tämän kaltaiseen joustamiseen – kuitenkin usein siten, että automatiikalla ja sillä, että kuluttajat valtuuttavat energiayhtiön ohjaamaan aktiivisesti kulutuspiikkien syntymistä. Energian varastoinnin kehittyminen voi myös johtaa siihen, että kannattaa tasata piikkejä varastoimalla energiaa jossain muodossa kulutuspiikkien varalle.
- Toisen kierroksen tekeminen oli siis kulutusjousto – tätä sanaa käytetään mediassa siitä, että sähkön kysynnästä joustetaan.

